

УДК 378.011.3-051

УРАХУВАННЯ ТЕНДЕНЦІЙ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ТА ДЕРЕГУЛЯЦІЇ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Онищенко Н.П., к. пед. н.,
доцент кафедри педагогіки

*ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»*

Лиховид О.Р., к. пед. н.,
доцент кафедри педагогіки

*ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»*

У статті проаналізовано тенденції децентралізації та дерегуляції сучасної вищої освіти в процесі підготовки майбутніх учителів до виховної роботи. Зазначено, що сучасними тенденціями розвитку системи вищої освіти України є удосконалення управління вищою освітою через децентралізацію, дерегуляцію, залучення громадськості та зміни механізмів фінансування; розширення автономії та зростання відповідальності закладів вищої освіти; підвищення якості освітніх послуг. Аргументовано, що у контексті зазначених реформ надзвичайно важливою стає підготовка менеджерів освітньої галузі, оскільки від менеджера, в першу чергу, залежать процвітання, прибутковість, розвиток та ринкові позиції навчального закладу. Охарактеризовано готовність майбутнього менеджера освітньої галузі до інноваційної виховної діяльності.

Ключові слова: *децентралізація освіти, дерегуляція вищої освіти, автономія навчальних закладів, управління навчальним закладом, управління виховною роботою, менеджер освітньої галузі, підготовка майбутніх учителів до виховної роботи.*

В статті проаналізовані тенденції децентралізації та дерегуляції сучасного вищого образования в процессе подготовки будущих учителей к воспитательной работе. Отмечено, что современными тенденциями развития системы высшего образования Украины является совершенствование управления высшим образованием через децентрализацию, дерегуляцию, привлечение общественности и изменения механизмов финансирования; расширение автономии и рост ответственности высших учебных заведений; повышение качества образовательных услуг. Аргументировано, что в контексте указанных реформ чрезвычайно важной становится подготовка менеджеров образования, поскольку от менеджера, в первую очередь, зависят процветание, прибыльность, развитие и рыночные позиции учебного заведения. Охарактеризована готовность будущего менеджера образования к инновационной воспитательной деятельности.

Ключевые слова: *децентрализация образования, дерегуляция высшего образования, автономия учебных заведений, управление учебным заведением, управление воспитательной работой, менеджер образования, подготовка будущих учителей к воспитательной работе.*

Onyshchenko N.P., Lykhovyd O.R. ACCOUNTING THE TRENDS OF DECENTRALIZATION AND DEREGULATION OF MODERN HIGHER EDUCATION IN THE FUTURE TEACHERS' PREPARING FOR EDUCATIONAL WORK

The article analyzes the trends of decentralization and deregulation of modern higher education in the process of preparing future teachers to educational work. It is noted that the current trends of the development of the higher education system in Ukraine are the improving of the higher education management through decentralization, deregulation, public involvement and changes in the financing mechanisms; widening of autonomy and the increased accountability of higher education institutions; improving the quality of educational services. It is argued that in the context of these reforms the education managers' training becomes extremely important, because it is a manager on whom the prosperity, profitability, growth and market position of an institution primarily depends. The readiness of the future manager of education to innovative educational activities is characterized.

Key words: *decentralization of education, deregulation of higher education, autonomy of educational institutions, educational institution management, educational work management, education manager, preparation of future teachers for educational work.*

Постановка проблеми. Сучасними тенденціями розвитку системи вищої освіти України є удосконалення управління вищою освітою через децентралізацію, дерегуляцію, залучення громадськості та зміни механізмів фінансування; розширення автономії та зростання відповідальності закладів вищої освіти; підвищення якості освітніх послуг. Вхідження України до європейського освітнього простору конкретизовано у положеннях Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 р., де реформа вищої освіти визнана одним із ключових пріоритетів. Сучасна школа потребує ініціативного, відповідального, компетентного вчителя-лідера з активною життєвою і професійною позицією, учителя, який бере активну участь у формуванні освітньої політики держави. Така вимога до особистості сучасного вчителя відображена у нормативній законодавчій базі України в галузі освіти, зокрема в Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр., Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 рр., у яких, відповідно, йдеться про «виховання лідерів у сфері освіти»; «підвищення ролі вчителя у формуванні громадянського суспільства»; підготовку педагогічних кадрів, здатних «приймати управлінські рішення у будь-яких сферах діяльності» і зазначається, що вчителі «мають стати основною рушійною силою відродження та створення якісно нової національної системи освіти».

Тому завдання вищої школи полягають у формуванні у майбутніх учителів не лише теоретичних знань, а й здатності самостійно їх застосовувати в нестандартних, постійно змінюваних життєвих ситуаціях. Задовольнити зазначені вимоги можливо за умови формування лідерських індивідуально-творчих можливостей у здійсненні педагогічної діяльності, вдосконаленні рівня професійності та педагогічної майстерності майбутніх педагогів, менеджерів освітньої галузі. Суттєвим джерелом формування стратегії такого реформування є врахування тенденцій децентралізації та дерегуляції сучасної вищої освіти в процесі підготовки майбутніх учителів до виховної роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових праць дозволив виділити провідні аспекти наукових досліджень за даною проблемою: проблеми централізації та децентралізації управління освітніми системами розвинених країн (Б. Вульфсон, О. Джуринаський, М. Красовицький); особливості інноваційного освітнього менеджменту (О. Глузман,

Л. Даниленко, Л. Карамушка, В. Луговий), тенденції управління виховною роботою школи (Р. Беланова, В. Жуковський, М. Лещенко), особливості управління вищою освітою (Д. Дзвінчук, І. Драч, Г. Єльнікова, С. Калашнікова, В. Ковтунець, Л. Коробович, В. Пікельна, А. Сбруева). Удосконалення системи управління школою висвітлено в дослідженнях В. Бондаря, О. Орлова, Є. Павлютенкова, Т. Рабченюка, І. Раченка, М. Сунцова. Обґрунтування теоретико-методологічних засад педагогічної інноватики розглядали І. Бех, М. Бургін, Л. Даниленко, І. Зязюн, М. Кларін, В. Кремень, А. Найн, І. Підласий, О. Попова, А. Пригожин, Н. Юсуфбекова. Останнім часом у психолого-педагогічній теорії, навчально-методичній літературі та шкільній практиці акцентують на змісті та механізмах підготовки вчителів, менеджерів освітньої галузі до інноваційної діяльності. Вагомий внесок у цьому напрямку було зроблено І. Гавриш, Н. Клокар, О. Козловою, Г. Кравченко, Є. Морозовим, П. Підкасистим, Л. Подимовою та ін.

Водночас існує низка протиріч, що негативно позначаються на кінцевому результаті підготовки майбутніх учителів, менеджерів освітньої галузі до інноваційної виховної діяльності, зокрема між: необхідністю в удосконаленні вищої освіти України й недостатністю наукового обґрунтування теоретичних засад управління вищою освітою України з урахуванням європейського досвіду; потребою у забезпеченні якості вищої освіти у навчальних закладах у умовах посиленої конкуренції на ринку освітніх послуг та відсутністю науково-обґрунтованої стратегії розвитку вищої освіти. Необхідність раціонального поєднання процесів централізації і децентралізації в управлінні системою вищої освіти робить проблему актуальною і в межах окремих регіональних утворень, які характеризуються наявністю істотних диспропорцій між накопиченим на його території освітнім потенціалом і регіональною інфраструктурою його ефективного використання.

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, яке полягає в аналізі тенденцій децентралізації та дерегуляції сучасної вищої освіти в процесі підготовки майбутніх учителів, менеджерів освітньої галузі до виховної роботи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», державна політика у сфері вищої освіти ґрунтується на принципі міжнародної інтеграції та інтеграції системи вищої освіти України в європейській освітній простір за умови збереження і роз-

виту досягнень та прогресивних традицій національної школи. Формування і реалізація державної політики у сфері вищої освіти спрямовані на децентралізацію та дерегуляцію і забезпечуються шляхом розвитку автономії вищих навчальних закладів та академічної свободи учасників освітнього процесу. Автономія вищого навчального закладу зумовлює необхідність самоорганізації та саморегулювання, які є відкритими до критики, служать громадському інтересові, встановленню істини стосовно викликів, що постають перед державою і суспільством, здійснюються прозоро та публічно [2].

У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр. зазначається, що модернізація системи управління освітою передбачає оптимізацію державних управлінських структур, децентралізацію управління освітою; перерозподіл функцій і повноважень між центральними та регіональними органами управління освітою, органами місцевого самоврядування і навчальними закладами; розробку системи заходів (нормотворчих, науково-методичних, фінансово-економічних тощо) щодо впровадження ідеї автономії навчальних закладів [4]. Також у контексті державної політики децентралізації регіонам передано більше прав та обов'язків в управлінні та фінансуванні професійних навчальних закладів. Усі зміни закладені в проекті Закону «Про професійну освіту» та рамковому Законі «Про освіту».

Відповідно до Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 рр. передбачено реорганізувати систему управління, фінансування і менеджменту освіти шляхом децентралізації, дерегуляції, запровадження інституційної, академічної і фінансової автономії навчальних закладів, дотримання принципу відповідальності навчальних закладів за результати освітньої і виховної діяльності. Зокрема, запроваджується принцип субсидіарності (перегляд обсягу і меж повноважень центральних і місцевих органів управління освітою, скорочення контрольно-наглядових функцій, жорстка й чітка регламентація процедур і повноважень інституцій, пов'язаних з контролем і наглядом). Децентралізація та дерегуляція освіти України передбачає реорганізацію до 2017 р. районних управлінь і відділів освіти в сервісні центри; зменшення обсягу контрольно-звітної та облікової документації навчального закладу; відмову від законодавчого регулювання внутрішньоорганізаційної структури вищих навчальних закладів; розширення повноважень громадських, батьківських і наглядових рад [3].

До освітніх реформ також належить створення інтегрованої уніфікованої загальнонаціональної (загальнодержавної) інтерактивної бази даних «Освіта України», яка буде розміщена на серверах в Україні і міститиме єдиний реєстр отримувачів освітніх послуг та єдиний реєстр надавачів освітніх послуг – навчальних закладів, викладачів, адміністрації.

У галузі менеджменту передбачено перехід від адміністративно-розпорядчого управління навчальними закладами до системи освітнього менеджменту; запровадження школоцентричного (school-based) менеджменту, перенесення «центру ваги» в процесі ухвалення рішень на операційний рівень (рівень школи); запровадження наскрізного електронного урядування (e-management) за допомогою захищених і сертифікованих систем передачі даних на всіх рівнях освітньої системи: у 2015–2016 рр. – запровадження на рівні МОН – обласні управління освіти, у 2017–2018 рр. – 100% шкіл, у 2019–2020 рр. – 100% усіх навчальних закладів. Також планується запровадити єдиний стандарт та єдине уніфіковане управління ІКТ на всіх рівнях освітньої системи до 2020 р.

Щодо автономії та самоуправління навчальних закладів введено перехід до призначення директорів шкіл на конкурсній основі за 5-річним контрактом; законодавчо визначено роль громадськості, зокрема опікунських рад в управлінні ЗНЗ. Також з 2016 р. закріплено за наглядовими радами у ВНЗ функції контролю за дотриманням стратегії ВНЗ та можливості нагляду за процесом бюджетування, а також формування та затвердження штатного розпису; запроваджено обов'язкове залучення до складу наглядової ради представників випускників, роботодавців, громадськості (зокрема міжнародних експертів). Заплановано до 2017 р. надати ВНЗ повноцінну фінансову автономію завдяки змінам до законів України, зокрема до Бюджетного кодексу, Податкового кодексу та Земельного кодексу. Також запроваджується комплекс постійних інформаційно-роз'яснювальних та правових консультацій для захисту автономних прав ВНЗ, а також навчання викладачів та студентів щодо застосування їх прав в управлінні ВНЗ.

У контексті дослідження зазначимо, що у країнах Європи історично склалися різні моделі управління освітою. Навіть в умовах зближення політики в рамках Європейського Союзу освітні системи залишалися унікальними у кожній країні з різним ступенем централізації/децентралізації управління та фінансування сфери освіти. Але останнім ча-

сом відбуваються процеси децентралізації навіть у країнах із традиційно сильно централізованим управлінням, дедалі більше повноважень передається на місцевий рівень.

Зазначимо, що в Україні також відбувається процес децентралізації влади. Одним із надскладних завдань для об'єднаних територіальних громад у цьому процесі є управління освітою. До об'єднання громад управлінням освітою в селах і селищах займались відділи освіти районних державних адміністрацій, які є елементами вертикалі державної виконавчої влади у сфері освіти. Функції виконавчих органів сільських та селищних рад у сфері освіти були мінімальними та полягали в реалізації другорядних завдань для забезпечення шкіл (наприклад, організація підвезення учнів). На відміну від райдержадміністрацій, органи місцевого самоврядування об'єднаних громад є автономними та мають всі повноваження, зокрема у сфері управління освітою. Але серйозним викликом є їхня інституційна слабкість, яка ускладнюється тим, що процес укрупнення адміністративних одиниць реалізовується в сільських регіонах України. Таким чином, органам місцевого самоврядування практично в усіх 159 об'єднаних громадах разом з отриманням бюджетних преференцій та управлінських повноважень необхідно буде взяти на себе складне завдання та відповідальність за створення ефективного управління системою освіти в своїх громадах [5].

У контексті зазначених реформ надзвичайно важливою стає підготовка менеджерів освітньої галузі. Зазначимо, що сфера професійної діяльності менеджера – забезпечення ефективного управління освітніми установами. Від менеджера, в першу чергу, залежать процвітання, прибутковість, розвиток та ринкові позиції навчального закладу. Необхідність підготовки таких кадрів зросла ще й з огляду на те, що різко змінилася ситуація на ринку освітніх послуг – загострилася конкурентна боротьба між навчальними закладами за «свого» студента, зросли роль і значення керівників системи освіти, які мають володіти широким спектром професійних якостей та бути готовими керувати колективом, самими собою, вболівати за результати педагогічної діяльності, усвідомлювати унікальність своєї мети і, водночас, велику складність її досягнення та відповідальність за свою працю. Тому високий попит на таких спеціалістів сьогодні підтверджується рейтингами найбільш затребуваних професій на ринку праці.

Саме тому з 2016 р. на педагогічному факультеті ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький

державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» вводиться спеціалізація «Освітній менеджмент». Під час участі в українсько-чеському проекті «Передача досвіду зі шкільного менеджменту та міжнародної співпраці в Переяслав-Хмельницькому державному педагогічному університеті імені Григорія Сковороди» було розроблено освітньо-професійну програму для бакалаврів напряму підготовки 07 «Управління та адміністрування» спеціальності «Менеджмент» спеціалізації «Освітній менеджмент». У процесі розробки було враховано методичні рекомендації та досвід представників Центру шкільного менеджменту педагогічного факультету Карлового університету (м. Прага) та стандарти вищої освіти для бакалаврів і магістрів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальностей 073 «Менеджмент», 074 «Публічне управління та адміністрування», подані для обговорення до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти [6; 7; 8].

У контексті дослідження важливим є звернення до проблеми підготовки майбутніх менеджерів освітньої галузі до інноваційної виховної роботи. Проблема якісної практичної підготовки фахівця завжди існувала і привертала увагу педагогів, оскільки її розв'язання безпосередньо пов'язане з питанням готовності випускника до практичної професійної діяльності. З огляду на це останнім часом у психолого-педагогічній літературі все частіше зустрічається поняття «інноваційна спрямованість діяльності», «інноваційна виховна діяльність». У науковій літературі можна зустріти латинське походження від *innovus*, англійське – *innovation* або італійське – *innovazione*, що означає «новинка, нововведення, оновлення, новація, зміни». Тому ми наведемо визначення, яке, на наш погляд, якнайповніше розкриває сутність поняття. Інновації – це такі зміни, які, зберігаючи все позитивне в набутому досвіді, звільняють систему освіти від виявлених дефектів і переводять її повністю або частково на новий рівень, що відрізняється від наявного покращенням умов і наслідків функціонування. Водночас, якщо якась зміна не несе абсолютно нової ідеї, але нині і у цій ситуації набуває особливого значення для навчально-виховного процесу, то таку зміну й будемо вважати інновацією [1, с. 338].

Поняття «інновація» стосується не просто створення й поширення новацій, а таких змін, які носять істотний характер, що супроводжуються змінами у способі діяльності, стилі мислення. Таким чином, інновація визначається і як новація, і як процес уведення нового у практику, і як наслідок

цього процесу, завдяки чому відбувається покращення педагогічної системи, що супроводжується змінами у способі діяльності, стилі мислення. Аналіз досліджень цих питань дозволяє констатувати, що в сучасній психолого-педагогічній науці інноваційна діяльність розглядається або як пошук, розробка, освоєння, застосування, поширення новацій, уперше створених чи вдосконалених, виконання нововведень з метою удосконалення чи оновлення освітньої практики (О. Моїсєєв, Л. Даниленко, В. Довбищенко), або як процес, спрямований на реалізацію наслідків психолого-педагогічних розробок і досліджень (І. Ісаєв, І. Балабанов). Водночас І. Ісаєв під інноваційною діяльністю розуміє також залучення вчителів до процесу створення, освоєння і використання новацій. Враховуючи зазначене, інноваційну виховну діяльність у галузі освітнього менеджменту доцільно розглядати як впровадження у навчально-виховний процес нововведень, новітніх розробок, педагогічних ініціатив, сучасних технологій, які забезпечують ефективність управління школою. У нашому розумінні готовність майбутнього вчителя, менеджера освітньої галузі до інноваційної виховної діяльності ми розуміємо як особистісно-професійну якість, що характеризується усвідомленням значущості та інтересом студента до управління виховною роботою на інноваційних засадах; наявністю мотивації з одночасним набуттям спеціальних знань, умінь, які втілюються в організацію та управління виховною роботою; потребами творчої самоактуалізації й самореалізації.

Специфіка навчання у ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» дає змогу сформувати у студентів широкий світогляд щодо особливостей сучасного управління навчальними закладами та виховною роботою. Високий рівень якості навчального процесу досягається за рахунок впровадження інноваційних педагогічних технологій. Головна мета підготовки менеджерів в університеті полягає в формуванні висококваліфікованих та креативних спеціалістів в галузі освітнього менеджменту. Основний наголос робиться на підготовці менеджерів, які набувають інтегральних, загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, необхідних для роботи на конкретній посаді з урахуванням високої конкуренції на ринку праці. Матеріальне забезпечення програми підготовки бакалаврів за спеціалізацією «Освітній менеджмент» передбачає використання інноваційних технологій із використанням сучасного обладнання, комп'ютерної техніки,

Wi-Fi доступу до мережі Internet, освітніх комп'ютерних програм тощо.

Зазначимо, що сучасний менеджер освіти – це професія, тип діяльності, в основі якої лежать такі людські здібності, завдяки яким можна здійснювати управління та керівництво освітніми процесами. За своєю суттю діяльність менеджера освіти поліфункціональна. Він виступає в ролі організатора, адміністратора, психолога, дослідника, господаря, суспільного діяча. Менеджер освітньої галузі повинен демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства, навички виявлення проблеми та обґрунтування управлінських рішень; застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації; демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи; демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та між культурності, навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним. Усі ці функції мають бути закладені та розвинуті в професійній компетентності менеджера освіти.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, Україна розпочала шлях до демократизації й осучаснення освіти. Освітні реформи, що передбачають децентралізацію і дерегуляцію сучасної освіти України, потребують вивчення світового досвіду, формування відповідної законодавчої бази, розробки та погодження з громадськістю української моделі децентралізації освіти. Найголовніша мета освітньої реформи – покращити якість навчання, яка не відповідає сьогоденню. Майбутні менеджери освітньої галузі, директори шкіл, керівники ВНЗ повинні мати більшу автономію у наданні освіти, яка відповідає потребам студентів (учнів), але також має здійснюватися зовнішній моніторинг роботи навчального закладу, щоб забезпечувати відповідність певному рівню. З цією метою має бути розроблена і впроваджена ефективна програма підготовки майбутніх менеджерів освітньої галузі, перепідготовки освітянських кадрів та персоналу муніципальних структур. Міжнародна допомога і західний досвід є важливими і дієвими ресурсами для вирішення означених проблем та координації зусиль усіх учасників процесу освітньої політики.

Перспективою подальших досліджень може бути розробка питань удосконалення децентралізації та дерегуляції сучасної вищої освіти з урахуванням зарубіжного досвіду.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Енциклопедія освіти / ред. В. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. Концепція розвитку освіти України на період 2015-2025 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/news/43501/>.
4. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
5. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO-UA_2015.pdf.
6. Стандарт вищої освіти України (бакалаврський рівень) галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua/activity/education/reforma-osviti/naukovo-metodichna-rada-ministerstva/proekti-standartiv-vishhoyi-osviti.html>.
7. Стандарт вищої освіти України (бакалаврський рівень) галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 074 «Публічне управління та адміністрування» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua/activity/education/reforma-osviti/naukovo-metodichna-rada-ministerstva/proekti-standartiv-vishhoyi-osviti.html>.
8. Стандарт вищої освіти України (магістерський рівень) галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 074 «Публічне управління та адміністрування» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua/activity/education/reforma-osviti/naukovo-metodichna-rada-ministerstva/proekti-standartiv-vishhoyi-osviti.html>.

УДК 378.881.161

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ МОБІЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Приходько А.М., к. пед. н.,
старший викладач кафедри мовної підготовки
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

У статті визначено особливості організації процесу формування комунікативної компетентності іноземних студентів засобами мобільних технологій у разі створення певних педагогічних умов. Розглянуто й уточнено суть понять: «комунікативна компетентність іноземних студентів», «мобільні технології», «інформаційно-комунікативна компетентність студента». Мобільні технології визначено як портативні пристрої, що дозволяють викладачам мовної підготовки організувати процес формування в іноземних студентів компонентів комунікативної компетентності. Визначено педагогічні умови формування комунікативної компетентності іноземних студентів на основі мобільних технологій: використання мобільних технологій як допоміжного засобу формування комунікативної компетентності, вдосконалення інформаційно-комунікативної компетентності викладачів та студентів; організація навчання на основі комунікативно-діяльнісного підходу тощо. Доведено, що реалізація визначених та теоретично обґрунтованих педагогічних умов сприятиме оптимізації та інтенсифікації процесу формування комунікативної компетентності іноземних студентів.

Ключові слова: педагогічні умови, комунікативна компетентність, іноземні студенти, мобільні технології.

В статье рассмотрены особенности организации процесса формирования коммуникативной компетентности иностранных студентов в случае создания определенных педагогических условий. Определены и уточнены суть понятий: «коммуникативная компетентность иностранных студентов», «мобильные технологии», «информационно-коммуникативная компетентность студента». Мобильные технологии рассматриваются как портативные устройства, которые позволяют преподавателям языковой подготовки организовывать процесс формирования у иностранных студентов компонентов коммуникативной компетентности. Определены педагогические условия формирования коммуникативной компетентности иностранных студентов на основе мобильных технологий: использование мобильных технологий в качестве вспомогательного средства формирования коммуникативной компетентности; совершенствование информационно-коммуникативной компетентности преподавателей и студентов; организация обучения на основе коммуникативно-деятельностного подхода. Доказано, что реализация определенных и теоретически обоснованных педагогических условий способствует оптимизации и интенсификации процесса формирования коммуникативной компетентности иностранных студентов.

Ключевые слова: педагогические условия, коммуникативная компетентность, иностранные студенты, мобильные технологии.